

ПРИЈАВЛЕНИ	06 FEB 2025
Одг. јед.	
02	33/3

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР АСИСТЕНТА

Изборно веће Универзитета у Београду – Правног факултета, на својој II седници од 23.12.2024. године донело је одлуку о расписивању конкурса за избор у звање **једног асистента за ужу научну област Правна историја – предмет: Српска правна историја** на Универзитету у Београду – Правном факултету.

Конкурс је објављен у „Службеном гласнику РС“ бр. 106 од 27.12.2024. године и у публикацији Националне службе за запошљавање „Послови“ број 1127 од 15.1.2025. године и, као и на интернет страници Факултета.

Изборно веће Универзитета у Београду – Правног факултета је на истој, II седници од 23.12.2024. године, образовало Комисију за писање реферата о пријављеним кандидатима, у следећем саставу: председавајући Комисије – **др Зоран Мирковић**, редовни професор Универзитета у Београду – Правног факултета; чланови комисије – **др Далибор Ђукић**, ванредни професор Универзитета у Београду – Правног факултета, **др Ниша Кршљанин**, ванредна професорка Универзитета у Београду – Правног факултета, **др Душан Ракитић**, доцент Универзитета у Београду – Правног факултета и **др Александар Ђорђевић**, редовни професор Универзитета у Нишу – Правног факултета.

Комисија подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс се у року пријавио један кандидат, **Ђорђе Степић**.

1. Основни биографски подаци

Рођен је у Београду 1999. године. Основну школу и гимназију завршио је у Обреновцу, као носилац Вукове дипломе, те као ђак генерације 2016/17. Основне академске студије на Правном факултету Универзитета у Београду уписао је 2017, а завршио 2021. године, са просечном оценом 10,00. Мастер студије завршио је на истом факултету 2022. године, са просечном оценом 10,00, одбравивши мастер рад на тему „Баштинске цркве у српском средњовековном праву“ (правноисторијски модул, државноисторијски подмодул). Докторске студије на Правном факултету Универзитета у Београду започео је 2022. године, на истом модулу. Све досадашње испите на докторским студијама положио је са оценом 10, написао је тражени семинарски рад и научни члан, те одбранио пројекат докторске дисертације под називом „**Кривична дела против имовине у српском средњовековном праву од 13. до 15. века**“ 15.10.2024. године.

Био је стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја (студентска стипендија 2018/19, стипендија за изузетно надарене студенте 2019/20, 2020/21 и 2021/22 године) и фонда „Доситеја“ при Министарству омладине и спорта (2016, 2021. и 2022 године). Награђен је и студентском наградом општине Обреновац 2019, 2020. и 2022.

године. Освојио је прву награду конкурсy Фондације „Алан Вотсон“ за 2019/20. годину, за рад „Однос државе и цркве у ЗЦВЗ - методи попуњавања правне празнине“.

Члан је Клуба љубитеља римског права *Forum Romanum* од 2018. године и редакције часописа *Весник правне историје* од 2020. године (од 2022. године је заменик уредника).

У летњем семестру 2022. године обављао је дужност сарадника ван радног односа (демонстратора) на Правном факултету Универзитета у Београду, на предмету Српска правна историја. За сарадника у настави на истом предмету изабран је 2023, те 2024. године.

Учествује у раду организационих одбора конференција: “(Un)fit to rule: body, mind, gender and spirit on the throne”, одржане 26-28. октобра 2022. године, конференције поводом 200 година од рођења кнеза Михаила Обреновића, одржане 19-21. априла 2023. године, научног скупа „Косово и Метохија у 20. веку (историјско-геополитички осврт)”, одржаног 7. октобра 2023. године, конференције *Iustoria 2024*, одржане 25-27. марта 2024. године, конференције *Iustoria 2025*, планиране за март 2025. године те скупа поводом 150 година од рођења Теодора Тарановског, који је планиран за мај 2025. године, у својству члана организационог одбора - секретара.

У току студирања, учествовао је на различитим конференцијама, летњим школама и семинарима: Међународном летњем семинару за античку правну историју и римско право (Београд, 28-30.4.2018), Петој студентској конференцији из теорије, филозофије и социологије права, (Београд, 7-8. 12. 2018), на додатном курсу “U.S. Constitutional Law and Federal Civil Trial Practice” (Београд, 21-31.10.2019), међународној студентској конференцији *Iustoria 2020* (Београд, 14-16.11.2020), Седмој студентској конференцији из теорије, филозофије и социологије права, (Београд, 3-4.12.2018), међународној студентској конференцији *Iustoria 2021* (Београд, 25-27.3.2021), напредном курсу „Теорија и пракса правног расуђивања“, (Београд 26-29.4.2021), међународној летњој школи *Rex Byzantino-Slava*, (5-10.7.2021), конференцији поводом 200 година од рођења Димитрија Матића (Београд, децембар, 2021), међународној студентској конференцији *Iustoria 2022* (Београд, 23-25.3.2022), научним скуповима: „Публицистика у развоју друштва и државе II” (Краљево 17-18. август 2022), „Изазови и перспективе развоја правних система у XXI вијеку” (Бања Лука, 15-16. септембар 2022), “(Un)fit to rule: body, mind, gender and spirit on the throne”, (Београд, 26-28. октобар 2022), *Iustoria 2023* (Београд, март 2023), „Кнез Михаило Обреновић – владар, личност и дело” (Београд, април 2023), Свети Сава и Доментијан (Ниш, мај 2023), „Савремено државно-црквено право” (Будва, 12-14. октобар 2023), *Iustoria 2024* (Београд, март 2024), „Изазови и перспективе развоја правних система у XXI вијеку” (Бања Лука, 17. мај 2024), „Динамика савременог правног поретка” (Косовска Митровица, 24. мај 2024), те научном скупу „Публицистика у развоју друштва и државе IV” (Краљево, 17-18. август 2024).

Двадесетог маја 2024. године одржао је своје прво гостујуће предавање на Правном факултету Универзитета у Бања Луци, на тему „Државноправни положај Србије од Првог устанка до обнове независности”.

Поред мастер рада, аутор је девет објављених научних радова и три приказа (поред тога, последно је податке о прихватању за објављивање још четири чланка и једног приказа). Обавио је и четири академска интервјуа: са професором Драгољубом Поповићем, професорком Миленом Полојац, професором емеритусом Е. Вилијамом Монтером (на

енглеском језику) и професором Срђаном Шаркићем, који су доступни у часопису *Весник правне историје* 2/2020, 1/2021, 2/2022 и 2/2024 (чека објављивање).

Течно говори српски и енглески, служи се француским, а користи латински, старословенски и руски језик.

2. Објављени радови пре избора у звање сарадника у настави

1. „Европски универзализам - историјски и правни аспект”, *Eudaimonia* 3/2019, 221 – 239.
2. „Однос државе и цркве у ЗЦВЗ – методи попуњавања правне празнине” (победнички рад са Алан Вотсон конкурса), *Весник правне историје / Herald of Legal History* 1/2020, 339-357.
3. „Правни положај жене у Душановом законнику са посебним освртом на властелинке”, *Весник правне историје / Herald of Legal History* 2/2020, 9-38.
4. Приказ књиге Нина Кршљанин, Урош Станковић (ур.), *150 година од доношења Устава из 1869. године* – Анали Правног факултета у Београду 3/2022, 923-930.

Наведени радови већ су описани и позитивно оцењени у извештају за избор у звање сарадника у настави.

3. Објављени радови после избора у звање сарадника у настави

Мастер рад:

Баштинске цркве у српском средњовековном праву, одбрањен на Правном факултету Универзитета у Београду 3.10.2022.

У минулим вековима српске историје на Балканском полуострву ниједан се није грађевински напор толико одржао, нити оставио трага у колективној свести колико цркве и манастири. Вишеструко подстакнути разним разлозима, од личне побожности, преко културних, до неговања политичке моћи, знаменити задужбинари одлучују се на оснивање ктиторија, обдарујући их бројним имањима, стварајући права властелинства од црквених и манастирских поседа. Рад се бави управо једном врстом оваквог задужбинарства, баштинским црквама, код којих су за рачун ктитора „сачувана” многа почасна, али и имовинска права, данас тешко замислива како канонском, тако и световном праву. Аутор квалитетно барата оценама како тадашњег световног права, тако и канонских норми, и труди се да да заокружену оцену овог института.

Чланци:

1. „Цртице о правном уређењу болница у средњовековној Србији”, *Весник правне историје* 2/2022, 9-28.

Рад говори о болницама у средњовековној Србији из угла правне регулативе о њиховом уређењу. Аутор истич да средњовековне болнице – а, шире посматрано, и здравствена заштита у целини – своје почетке имају као институција доступна невеликом делу становништва. Оне се образују првенствено за потребе монаштва у великим манастирским центрима, попут Хиландара и Студенице. Њихова организација уређена је одредбама типика, писаним под ромејским утицајем, а прилагођеним приликама тадашње Србије. Мисија ових установа је у првом реду излечење, а с временом се уочава и њихова специјализација у погледу лечења болести и старања о лицима са телесним недостацима. Подаци о њиховом раду, организацији, као и о статусу болничког особља и пацијената долазе из различитих правних, али и књижевних, археолошких и других извора. Ниво медицинског знања „служитеља болничких” као и појављивање лекара и управника умногоме помажу развој неге у болницама, чије ће благодети почети да осећа и световно становништво, чак и пре настанка градских болница. Најпосле, да би се видело како су оне могле остваривати своје функције, аутор разматра њихово имовинско уређење, као и његову правну природу.

2. „Око садржаја и превода норме о штетном имању из главе 47. Законоправила – прилог проучавању правних система”, приступни рад са докторских студија, објављен у зборнику радова „Изазови и перспективе развоја правних система у XXI вијеку”, Бања Лука 2022, 471-485.

Предмет овог рада је почетак главе 9. Јустинијанове 120. новеле (Nov. 120, 9, pr), који је нашао пут до 47. главе Законоправила, а који се тиче питања црквене имовине, прецизније - питања даривања цркви „запустелих” имања. Циљ истраживања је указивање на различите измене које је редактор учинио преносећи (пресађујући) ову заповест у српско право, као и на могуће разлоге за такав номотехнички поступак. Тема рада је и савремено разумевање текста овог, 25. правила 47. главе (друге гране, прве главе), у светлу оба досадашња превода Законоправила на савремени српски језик - Иловичког и Сарајевског Законоправила. Аутор покушава да анализира не само начин позајмљивања из ромејског у српско право, већ и да подвуче значај примарних извора и свестраног приступа у проучавању и превођењу старих извора права.

3. „Свети Сава као законописац – одабир извора и примери преузимања права у Законоправилу”, *Зборник радова са научног скупа „Свети Сава и Доментијан”*, Ниш 2023, 195-211.

Ослањајући се на ромејске компилације црквеног и световног права архиепископ Сава, састављач Законоправила, имао је пред собом сложени задатак не само сабирања, већ и превођења и прилагођавања ромејских норми стању средњовековне српске државе, уз истовремено чување суштине првобитног нормативног текста. Имајући то у виду, аутор настоји да даље размотри разлоге за одабир номоканонске грађе, као и технике преузимања права у Законоправилу. Потоње је анализирао кроз неколико примера преузетих правила, зарад бољег разумевања начина реципирања правна традиције и односа састављача према садржини тих норми, те места које је требало да заузму у правном систему Србије Немањина.

4. „Државно црквено право у Законоправилу Светога Саве кроз призму црквеноимовинског права”, *Савремено државно-црквено право*, Београд 2023, 657-679.

Аутор истиче да је симфонијски однос државе и цркве, који ће обележити средњовековно право и државност Србије, свој почетни и најобухватнији одраз добио у Законоправилу Светога Саве. Састављач овог правног споменика, избором грађе, тумачења, па чак и својим ситним изменама и допунама, допринео је да се сфере важења световног и канонског права умногоме разграниче. Истовремено, на бројним местима где је преплитање ова два правна система целисходно, њихова сарадња, најчешће због природе односа које уређују, нормирана је следећи најбољу ромејску праксу. Посебна област прожимања црквеног и световног права јесте поље црквене имовине. Положај Цркве и њених чланова као субјеката права, те располагања у корист цркве, налагали су овакво темељно уређење по већ опробаном обрасцу. Аутор покушао да, на основу разматрања норми Законоправила о црквеној имовини, утврди како се начело симфоније нормативно испољило на питање положаја Цркве као субјекта и црквених ствари као објеката права, те какво усмерење њихов привилеговани положај даје односима државе и Цркве на начелном нивоу.

5. „Врачање, мађијање и тровање у старом српском праву”, семинарски рад са докторских студија = *Црквене студије* 22/2025, 335-351.

Аутор у раду анализира кривична дела врачања, мађијања и тровања у српским средњовековним законским споменицима, почев од њихових првих помена у Законоправилу Светога Саве. У његовом канонском делу, правила која говоре о овим деликтима прописују црквене казне за учиниоце, без обзира да ли се ради о непосредном извршиоцу или саучеснику. Строге световне казне, најчешће смртну, за ова дела предвиђа 39. грана 55. главе Законоправила („Закон градски”). Део тих санкција биће наново реципиран у српско средњовековно право, проширен са још ромејских правних правила, махом из Василика, кроз Синтагму Матије Властара. Напослетку, и сам Душанов законик доноси два члана о онима који спаљују мртве (чл. 20), односно о мађиницима и отровницима (чл. 109), те аутор разматра и значај и порекло и ових, нових норми.

6. „Заштита гробова у средњовековном српском праву, са посебним освртом на чл. 20. Душановог законика”, *Зборник радова Правног факултета у Приштини* 1/24, 219-232.

Аутор истиче да је правна заштита гробова, као места последњег покоја, присутна од најранијих времена. У римском праву, биле су прописане посебно строге казне против нарушавања гробних места. Слично је чинило и ромејско – ту су, пак, хришћански утицаји на право водили заштити гробова са верског аспекта, као и имовинској неповредивости гробних места, на основу римских узора. Овакве норме су пресађене и у српско право, кроз Законоправило Светога Саве и Душаново законодавство. Поред тога, један члан Душановог законика тиче се заштите гробова у склопу борбе против остатака нехришћанских обичаја. У досадашњој науци је норма поменутог члана 20. ДЗ анализирана у контексту борбе против празноверица и „народне религије”, те посматрана као логично распоређена у део Законика који уређује црквене прописе, те државно-црквене односе. Међутим, у домаћој (правној) историографији заступљен је и став да је реч о још једном преузимању из ромејског узора – конкретно, из правила о нарушиоцима гробова, која се налазе у Скраћеној синтагми Матије Властара. Кроз језичку анализу, довођење у везу са ранијим правним споменицима, нормативно проматрање структуре норме (диспозиције и санкције), те кроз

циљно тумачење правила из члана 20. ДЗ и поређење са његовим наводним узором, аутор показује да се ради о норми која је самосталан законодавни подухват, заснованој и на установама обичајног права, која је настала услед борбе државе и цркве против старинских, неправославних веровања.

Прикази:

1. Löhnig Martin, Masheva Ivelina (eds.). 2022. Commercial Law in Southeastern Europe – Legislation and Jurisdiction from Tanzimat Times until the Eve of the Great War. Vienna – Cologne: Böhlau Verlag, 135 – *Анали ПФУБ* 4/2022, 1239-1245.

Аутор приказује зборник који се састоји од три студије - анализе реформи трговачког права у Босни и Херцеговини, Србији и Бугарској у 19. веку. Истиче сличности и разлике трговинскоправног режима ових земаља, те утицаје и потешкоће које анализирају аутори. На крају подвлачи могућности за даље истраживање које овај зборник отвара.

2. *Југословенска републиканска странка у политичком животу Краљевине Југославије [The Yugoslav Republican Party in the political life of the Kingdom of Yugoslavia (1920-1941)]*, by Aleksandar Lukić, *Parliaments, Estates and Representation*, vol. 44, issue 2 (2024), 239-241.

Аутор приказује књигу занимљиву са тачке гледишта како политичке, тако и правне историје, стављајући уставни развој и политичке околности краљевине Југославије у контекст Европе оног времена. Труди се да страним читаоцима, којима књига услед језичке баријере може бити недоступна, подвуче најзначајније налазе аутора књиге.

4. Наставно искуство.

На студентској евалуацији његових вежби из Српске правне историје у пролећном семестру 2021/22. године кандидат је остварио просечну оцену 4.71, 2022/23. године 4.73, а 2023/2024. године 4.36. Скоро сви коментари студената у отвореном пољу предвиђеном за позитивне коментаре били су изразито позитивни.

МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

По мишљењу комисије, Ђорђе Степић је кандидат који показује висок смисао за научни рад и несумњиву љубав према правној историји. Ове квалитете је испољио још за време основних студија, писањем радова, учешћем на студентским конференцијама и у студентској редакцији часописа „Весник правне историје“. Као постдипломац, показује напредак у методолошком смислу, шири делокруг тема којима се бави, и све је активнији у научном животу кроз учешће на конференцијама и семинарима. Број његових објављених радова знатно превазилази минимум неопходан за избор узвање асистента, а присуство још неколицине радова прихваћених за објављивање додатно показује да се ради о вредном и плодном младом аутору. Пројекат његове докторске дисертације показује зрео однос према научноистраживачком раду и захтевним медијистичким темама. Његове вежбе су студенти у све три године рада оценили веома позитивно, те је јасно да показује склоност и према наставном раду.

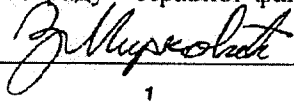
С обзиром на све наведено, Комисија предлаже да се **Ђорђе Степић** изабере у звање асистента на Катедри за правну историју Правног факултета Универзитета у Београду, за ужу научну област Правна историја – предмет Српска правна историја.

У Београду,

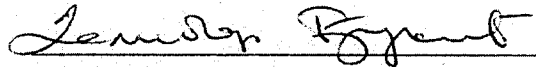
2025. године

Чланови Комисије:

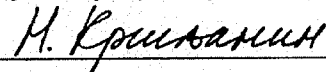
др Зоран Мирковић, редовни професор
Универзитета у Београду – Правног факултета

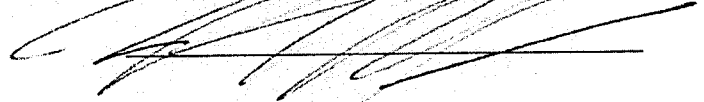
др Далибор Ђукић, ванредни професор
Универзитета у Београду – Правног факултета

др Нина Кршљанин, ванредна професорка
Универзитета у Београду – Правног факултета

др Душан Ракитић, доцент
Универзитета у Београду – Правног факултета

др Александар Ђорђевић, редовни професор
Универзитета у Нишу – Правног факултета

